

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. seprodajajo po 6 v. Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe štev. 3.

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 4.

V Ptuj v nedeljo dne 28. januarja 1912.

XIII. letnik.

Živio Slovenci!

Na neke steni v bližini mesta Ptuj napisala je svoj čas neznana roka sledeče besede: „Živio Slovenci, prvakom pa bič!“ In — prav je imel dotični pisec . . . Slovensko ljudstvo je revni, kmetijski narod, ki ne pozna sovraštva in nasilja, ki se rad uči in rad razvija, ki sprejema od nemških sosedov radevoljno kulturne in gospodarske dobičke. V tem zmislu rekel hode tudi najbolj zagriženi nemški narodnjak: Živio Slovenci! Ali slovensko ljudstvo je revno, ker ga izsesava prvaštvo duševno in gmotno, ker je njegov hrbet le stopnica za doseg slave posameznim prvakom, ker redi liki čebelam množino trotov, ki ležijo sicer na rdeče-plavo-beli zastavi, ki pa smatrajo to slovensko ljudstvo edino za molzno kravo. Tem prvakom bič — prav jo je pogodila tista kmetijska roka, ki je napravila v hipnem razpoloženju omenjeni napis . . .

Tu se ne gré za prazne besede in za prazna očitanja. Stotero dokazov imamo, da sta si slovensko ljudstvo in slovensko prvaštvo pravzaprav največji nasprotji. Dostikrat smo že opozarjali na uspehe prvaške politike in na posledice prvaške narodne gonje. Koliko denarja, koliko ljudskega bogastva, koliko ljudske sreče so slovenski prvaki napravili iz gole sebičnosti in nerazumljivega sovraštva! „Živio Slovenci“, so vpili in — odvrčali nemške kupce iz naših krajev! „Živio Slovenci“, so tulili prvaki in — silili ljudstvo v sleparske „konzume“ ter bankerotne „posojilnice“! „Živio Slovenci“, so navdušeno deklamirali in — slovenskemu kmetu so potegnili v narodnem navdušenju kožo čez ušesa . . .

Dobro, dobro, tudi mi pravimo „živio Slovenci“! Ali ne samo pri kozarcu vina, pri veselici in na banketu, ne samo na volilnih shodih, kjer se lovi glasove ljudstva, ne samo ob času duhovniške zbirce, temveč vedno in povsod! „Živio Slovenci“, je vpil tudi tisti narodnjaški milijonar Gorup v Trstu, ki je bil zaradi oduševstva v zapor obsojen. In isto so vpili Benkoviči in Brejci, kadar so mislili na denarni možnjček kmeta. Isto je kričal sedanjí kranjski deželni glavar dr. Šusteršič, ko je držal obe roki v žlindri. „Živio Slovenci“, vpili so prvaški voditelji na Koroškem, ko so hujskali i slovensko ljudstvo v sleparsko Weiss-Kaysrovo „central-kaso“ in „živio Slovenci“ vpije zvečer še vedno dr. Brejce, čeprav spravi dopolndne zaradi farskega poloma tega ali onega vbogega kmeta na eksekutorjev boben. „Živio Slovenci“, pa vpijejo tudi štajerski slovensko-klerikalni deželni poslanci, čeprav spravljajo s svojo zločinsko obstrukcijo ravno slovensko ljudstvo na beraško palico . . .

Vi prvaki, vi ste napravili iz slovenskega ljudstva berače. In od tega revnega ljudstva zahtevate zdaj navdušenje za vaše „narodne ideje“, katerih cilj je protiavstrijski in protiljudski! Ali mislite res, vi devetkrat modri prvaki, da bode ljudstvo z lačnim želodcem prepevalo narodnjaške pesmi? Ali mislite, da bodejo ljudje zatajili svojo človeško naravo par vodenim panslavističnim sanjem na ljubo? Ali mislite, da so ljudje le nema živina, ki si ne more in ne zna poma-

gati? Prvaki, nehajte z navdušenjem, nehajte z lepimi govori, kajti ljudstvo godrnja! Ljudstvo tolmači besedo „živio Slovenci“ vse drugače: Slovenci naj živijo, to se pravi: Slovencem dajte priložnost živeti in se razvijati. Ali dokler bodejo igrali vlogo slovenskih voditeljev požrešni advokati, častihlepni farji in njih podrepniki, toliko časa je vsak napredek slovenskega ljudstva izključen.

Zato pravimo tudi mi: Živio Slovenci, to je slovensko ljudstvo, ki dela, in trpi in ječi pod jarmom usode, — ali bič prvakom, ki prderečijo z narodnjaško hujskarijo sleherno izboljšanje gospodarskega položaja slovenskega ljudstva!

ki drži kaj na zdravo negovanje kože, ki hoče zlasti pege odstraniti ter mehko, nežno kožo in belí teint dobiti in obdržati, univa se edino z

Dama

Steckenpferd' lilije-
m mlečnim milom

(znamka „Steckenpferd“ od Bergmann & Co. Trichta t. E. Kos za 40 h se dobi v vseh apotekah, drožerijah in trgovinah s parfumom itd.)

391

Roparji ali kapitalisti?

Vsi čutimo neskončno draginjo in vsi trpimo pod njo. Površni ljudje delajo seveda kmeta za draginjo odgovornega. Ali kako gotovi brezvestni kapitalistični spekulanti to draginjo nalašč povečajo in shujšajo, dokazuje sledeči slučaj:

Vsaka gospodinja ve, da so cene kave v zadnjih letih občutno poskočile. To se je zgodilo vkljub temu, da je žetev kave izborna. Zakaj torej je postala kava dražja, ko je vendar zaloga kave velikanska? Zdaj prihaja iz Amerike poročilo, ki kaže jasno, kako roparski spekulanti nalašč visoke cene delajo.

Borzi v Novem Yorku je došlo zajamčeno naznanilo, da se je v glavnem mestu Brazilije Rio de Janeiro 60 milijonov kil kave od zadnje žetve v morje vrgle. Vzrok tega zločina je ta-le: Kave je bilo preveč; vsled tega bi morale cene nižje postati; da se pa cene na isti višini obdrží, so kapitalisti ednostavno 60 milijonov kil kave v morje vrgli. Znano je, da so te beštije svoj čas tudi tako z žitjem delali!

Amerikanski listi poročajo še o tej stvari: Morgan-banka v Novem Yorku, kateri na čelu stoji „trust-kralj“ bogataš Pierpont Morgan, posodila je svoj čas državi Braziliji 250 milijonov kron. Kot jamstvo oddala je brazilska država banki svoj delež na kavini žetvi. Ta delež znaša eno tretjino vse kavine žetve v Braziliji. Pretično leto je bila kavina žetev izredno bogata. Vsled tega bi morale kavine cene hudo pasti. Morgan-banka pa je pustila nalašč 60 milijonov kil kave v morje vreči, da je cene na sedanjí višini obdržala. Vsaka beseda ogorčenja za to zločinsko ravnanje je še premehka! 60 milijonov kil kave v morje vrženih, — človeku

se zdi, da so to sanje rojenega roparja! 6 milijonov družin imelo bi lahko celo leto od te uničene kave dovolj. Kave zraste dovolj, ali vendar imamo milijone ljudi, ki si danes kave ne morejo več kupiti. Uniči se bogastva, ki vsklijejo iz plodonosne zemlje, samo da ima par posameznikov velikanski dobiček. Ti amerikalni velekapitalisti grešijo pač nad vsem človeštvom, oropajo šlovedstvo za zaslužene plodove poštenega dela. Tudi mi moramo zaradi teh roparjev kavo dražje plačavati. Res človeštvo bi si moralo proti tem zverinskim nakanam kapitalističnih požrešnežev samo pomagati!

Politični pregled.

Potrjene postave. Cesar je potrdil sledeče nove postave: prepoved dela otrok in nočnega dela žensk v rudništvu; proračunski provizorij do 30. junija 1912; zvišanje učiteljskih plač v Vorarlbergu; skupne vojaške potrebščine za prve 4 mesece l. 1912; postave glede raznih davčnih olajšav za gradbe; podaljšanje opravnika državne zbornice.

Glavni vojaški nabori 1912 se bodejo brčkone zavlekli. Vlada stoji namreč na stališču, da se bode moralo letošnje nabore že na podlagi nove vojne postave izvršiti. Ker pa ta nova postava do 1. marca še ne bode sklenjena, se bode zavleklo nabore. To bode imelo seveda mnogo škodljivih posledic za ljudstvo. Upati je, da se ne bode tukaj le na mnenje visoke gospode, marveč tudi na potrebe ljudstva oziralo.

Avstrijski „dreadnoughti“. Kakor znano, nosijo ta ime („Nebojse“) velikanski bojni parniki, ki so jih pričele zadnje čase vse države graditi. Prvi tak avstrijski parnik so spustili lani v morje, družega izpustijo letos koncem marca. Tudi na Reki gradijo enega teh parnikov, ki bode tudi kmalu izgotovljen. O prvem našem „dreadnoughtu“ smo prinesli svoj čas popis in sliko.

Umrl je v Celovcu socialno-demokratični državni poslanec Arnold Riese, ki je zastopal 8. koroški volilni okraj (okolica Beljaka). L. m. z.!

V Gradcu so doživeli obstrukcijo v občinskem svetu. Zaradi raznih nepotrebnih stroškov je namreč večina hotela t. z. „cinshellerje“ zvišati. Proti temu so se uprli socialno-demokratični občinski svetovalci in so pričeli z obstrukcijo. Prišlo je do hudih škandalov. Govori se, da bode občinski svet razpuščen. Nove volitve seveda ne bodejo položaja mnogo spremenile.

Nadvojvoda Rainer praznoval bode v kratkem svojo diamantno poroko. Vršile se bodejo velike slavnosti.

Umrl je na Dunaju apostolični nuncij Bavona, ki je spadal med značilne osebnosti visoke duhovščine na Avstrijskem.

Češko gospodarstvo. Listi poročajo, da je gospodarstvo mesta Prage grozno zavoženo. Blagajne so prazne in za potrebščine v znesku 2,700.000 K ni več denarja. Vstavilo se je vse mestne investicije.

Starostno preskrbo so na Francoskem izboljšali. Po novi postavi dobi vsak 60 letni delavec 100 frankov državne penzije. Pri nas pa

se priganja stare, onemogle delavce „per šnb“ iz enega kraja v drugega.

Nemiri v Bozniji. Papež je izdal zapoved, po kateri se je za Boznijo odpravilo 10 praznikov. Ko se je to zapoved v Serajevi razpišnice prečitalo, pričeli so ljudje vpiti: „Nočemo, da se naši običaji spremenijo!“ Tudi po celi deželi so se zgodili ednaki nemiri. Radovedni smo, kako se bode ta stvar končala. Ali bode papeževa zapoved obveljala ali ne? Sicer pa velja ta zapoved za vso Avstvo-Ogrsko in smo tudi radovedni, kedaj se jo bo poskusilo v drugih krajih uveljaviti!

200 letnico rojstnega dneva pruskega kralja Friderika Velikega, znanega pod imenom „der grosse Fritz“ so praznovali te dni po vsej Nemčiji. Kakor znano je bil Friderik v večni vojski z Marijo Terezijo. On je vstvaril močno Prusijo, okoli katere je potem zamogel Bismarck združeno novo Nemčijo urediti.

Vojska? Listi poročajo iz Berlina, da je nemška vlada namignila dobrodušnim društvom, naj nabirajo sredstev za „rdeči križ“, kjer se bode ta sredstva kmalu jako rabila. Iz tega se splošno sodi, da se pričakuje v merodajnih krogih na Nemškem letošnjo leto vojsko. Sicer pa prodira to mnenje tudi na Avstrijskem.

Italijansko-turška vojska. O malih praskah se skoraj vsak dan čuje, čeprav se doslej na bojišču ne more ničesar odločilnega zgoditi. Lahki imajo zdaj v Tripolisu in v Cirinajki 109.300 vojakov in 6000 oficirjev. Vojni troški znašajo povprečno vsak dan dva milijona lir in se je doslej izdalo za laško armado 200 milijonov; k temu pridejo pa še velikanski troški za vojno mornarico. Ni čuda, da je v Italiji navdušenje za vojsko že precej ponehalo.

Francozi in Lah. Posledica nasilne laške politike je, da se od Italije celo najboljši prijatelji odvrčajo. Zdaj so napravili Italijani zopet velikansko napako. Zaplenili so namreč francoska parnika „Chartage“ in „Manugo“. Prvi parnik so izpustili, drugega pa ne. Lah trdijo, da se je na francoskem parniku „Manugo“ peljalo 29 turških oficirjev, ki so imeli seboj 250.000 frankov denarja. V resnici pa so se vozili le turški zdravniki in bolniški strežniki, kateri so glasom mednarodnih pogodb nedotakljivi. Postopanje Italije je torej nečloveško in proti vsem pogodbam. Zato ni čuda, da so Francozi tako hudo razburjeni. Po vsej Francoski so se vršile demonstracije proti Lahom in tudi v pariški zbornici so Italijo hudo napadali ter ji grozili celo z vojsko. Resnih posledic ta spor seveda ne bode imel. Ali vsekakor je francosko-laško prijateljstvo razbito, kar je za Italijo v sedanjem vojnem času jako nevarno.

vedno pridiguje, da mora vsako sovraštvo pomehati, predno solnce zaide. V šoli je otrokom govoril zoper umrlega Nedelka ter jim na ta način trgjal iz srca spoštovanje do starih ljudi. Omenimo, da je bil stari katolik in je še na sv. post sprejel sv. zakramente. Pretečeno leto je umrla ena sirota Šegula, katere je stanovala dalje časa pri g. W. v Ptujju. Ta mu je bila grešnica, da ji ni pustil zvoniti in jo je dal pod grmovje iz vrste pokopati. Eno leto poprej pa je Žamejskega bogoslovca Zagoršek, ki se je sam usmrtil, kjer bi imel postati nezakonski oče, pokopal z zvonjenjem, da bi se kmalu vsi zvonovi potrli. Zakaj ni za vse enako pravičen in zakaj nima Podplatnik za vse enako krščansko ljubezen? Tudi mladini daje lepe zgled. Pretečeno leto je pridigal, da bode vsak največji nečistnik popreje izveličan kakor tisti, kateri bere „slabe“ časnike. Ta pridiga je obrodila mnogo sadu. Kajti kmalu bomo imeli več nezakonskih mater nego zakonskih. Dne 11. t. m. pa je poslala zakonska mati na krst. Kjer pa je Bukov Tone cerkev zaklenil, župnik ni mogel krstiti. Botra je hotela čakati, da pride Tone domu; ali župnik ni imel časa, kjer se je moral peljati na kolino v sv. Urban; rekel je botri, da naj drugi dan pride. Ali botri se je zdel otrok slab in je šla z njim k sv. Lenartu, kjer je sprejel otrok zakrament sv. krsta. V nedeljo pa je kričal Podplatnik raz prižnice, da njega kot dušnega pastirja ne vbojajo in da se farani potegujejo za „stare butle“. Lepe priimke daje ta duhovnik krščanskim možem! Prosimo torej vsi farani v Polensaku tebe, dragi „Štajerc“, kaj naj storimo, kjer takih razmer ne moremo več trpeti. O tem pa, kako se Podplatnik tožnje, poročali bomo prihodnjič. (Opomba uredništva: Mi poznamo Podplatnika že iz časov, ko je v sv. Urbanu zgago delal. To je človek, ki bi bil morda dober za političnega hujskača, kjer se ne ozira niti na cesarsko zastavo, nikdar pa ne za duhovnika. Ali farani naj obdržijo mirno kri in naj dokažejo, da so boljši kristjani, nego njih pastir. Naznani pa se nam naj vsak slučaj, ki ga bomo objavili. Potem upamo, da bode cerkvena oblast nastopila; kajti Podplatnik bi znal povzročiti, da „vera peša“...)

Od sv. Antona v Slov. Gor. Gotovo še je vsem cenjenim bralcem dobro v spominu članek, ki ga je prinesel „Štajerc“ proti našemu nadebudnemu kaplanu, ter njegov (kaplana) nesramni popravek v „Slov. Gospodarju“. Kako predrzen je ta naš gospodič, se spozna iz dotičnega članka. Nedolžnega kakor jagnje se je naslikal, čeravno ve vsak najpriprostejši taran, kaj počenja ta človek s svojim žeganim prstom. On pravi, da vse ni res, kaj piše „Štajerc“. Jaz pa pravim, da je vse do pičice resnično, in še bom ti danes, moj dragi „Štajerc“, nekaj novic povedal. Pred kratkem se je vozil g. kaplan k nekemu starčku v Knolinskem vrhu na spoved. Po dokončanem svetem opravilu pa se je pri neki dobri krščanski hiši prav dobro imel. Gospodična Lizika še mu je potem malo posodila pot, seveda s krasnimi besedami in še mogoče s čim drugim. Še

nekaj o tem častitem gospodu. Tam kjer je „lepa Micoica“ mu je nekdo lepe brusil. Pravijo da „lepa Micoica“ strašno slabo vün vidijo in so tudi že začeli nositi oni predpasnik, ki sega čez rame in nekaj dobro prekrije, da se še tak ne vidi. To mi je pravila neka ženska, ki sedaj ne sme več tje. — Gospod poboljšajte se, če ne bom razkril vse vaše skrivnosti in si ne mislite, da te lepe reči piše kak šnopsar. Lupiga.

Sv. Trojica v Slov. gor. V nedeljo dne 4. februarja priredi naša požarna bramba veliko veselico v gostilni Geogra Goloba. Kakor pri vseh prireditvah tega društva, bode tudi na tej veselici prav veselo. Posebno je gledal izvrševalni odbor nato, da ne bode za ples premalo prostora in je zatagadelj spodaj in v prvem nadstropju prostor pripravljen. Svirali bodeta 2 godbi. Tudi druge celo nove prireditve so pripravljene. Tedaj v nedeljo vsi na veselico! Začetek ob 7. uri. Odbor.

Bukovci pri Ptujju. Vabilo na to bomo, katero priredi prostovoljno gasilno društvo v Bukovcih dne 4. svečana v prostorih gospoda M. Korenjak. Vstopnina 30 v za osebo za neude; za ude prosto. Začetek ob 4. uri zvečer. Čisti dobiček se porabi za društvene potrebe. K obilni udeležbi vabi uljudno. Odbor.

Kmet in država.

Spisal B. G.*

Od leta 1868 imamo v Avstriji zdaj že 26. poljedelskega ministra; torej se pri nas poljedelskih ministrov prav mnogo porabi. Srednjo računano uraduje na Avstrijskem poljedelski minister 19 mesecev. Ako poleg tega še vpoštujemo, da je svoječasi poljedelski minister grof Julij Falkenhayn sam uradoval 15 let in 10 mesecev, potem pride na vsacega avstrijskega poljedelskega ministra le 13 mesecev, torej okroglo eno leto službovanja. Posledica večne izmenjave oseb v poljedelskem ministerstvu je seveda ta, da se ravno na polju kmetijstva in gozdarstva ni doseglo tiste uspehe in tisti razvitek, kakor pri drugih ministerstvih. Službovanje avstrijskega poljedelskega ministra je prekratko, da bi mogel s polno močjo svoje osebnosti kaj doseči. Mnogokrat se je tudi osebe iz drugega delokroga iztrgalo in na čelo poljedelskega ministerstva postavilo, vkljub temu, da niso o kmetijstvu ničesar razumeli. Dostikrat so bili ministri najbolj neprimerni in v kmetijstvu nevedni ljudje.

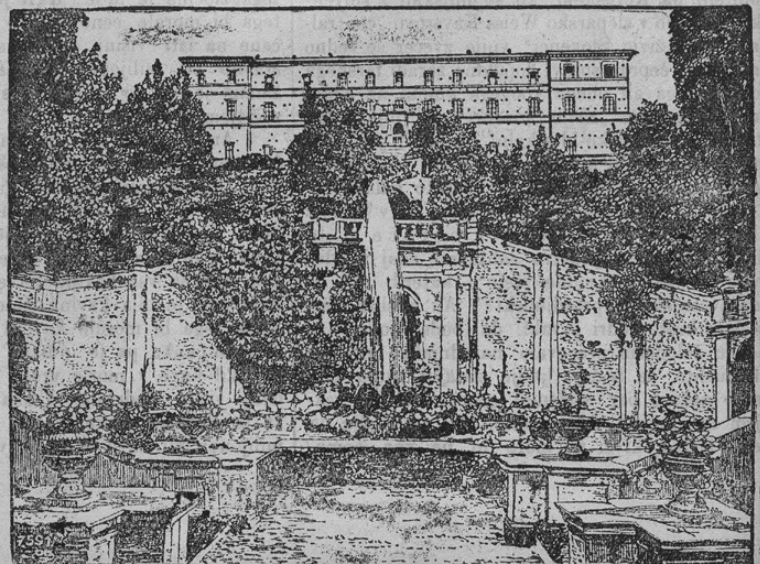
Neizrečna sramota pa je, da v državi, ki je kakor Avstrija še bolj kmetijska nego industrijna, bižé poljedelskega ministra najrevnejši v državnem proračunu. Skupne državne potrebsčine znašajo 3.000 milijonov in poraba za kmetijstvo samo 37 milijonov kron.

O pomenu melioracije ni treba danes posebej poročati. Ljubljansko močvirje n. p. bi lahko, ako bi se osušilo, toliko mrve pridelalo, kakor vsa druga Kranjska. Na Avstrijskem se

* Ta zanimivi članek je posnet iz lista „Deutsches Agrarblatt.“ (Op. uredništva.)

Villa d' Este.

Naša slika kaže znamenito palačo, znano pod imenom vile d' Este, ki se nahaja v Tivolu pri Rimu. Vila spada s svojimi mogočnimi stopnicami, jamami, vodnimi napravami med najpomembnejša poslopja sveta. Graditi jo je pričel Pirros leta 1549. Ta rimska vila je last avstrijskega prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda. Ali zdaj se čuje, da jo hoče vzeti avstrijska vlada v najem in da hoče tamuresničiti avstrijske umetniške zavodi, ki bi seveda mnogo denarja koštal.

Gotovo govejo juho

najboljšega okusa dajo

MAGGI JEVE kocke

à 5 h

Pazite natanko na ime **MAGGI** in varstveno znamko križeva zvezda. Druge kocke ne izvirajo od firme **MAGGI**.

Dopisi.

Polensak. Dragi „Štajerc“! Poročali smo že zadnjič površno o našem g. Podplatniku. Kjer nas pa on ne pusti pri miru, ogledati si ga hočemo natančneje. Starec Jožef Nedelko se je sprl s pokojnim župnikom g. Pučkom zaradi meje. Zato se Podplatnik zdaj maščuje, čeprav